

Brücknerová, Karla

Má tvůrčí psaní místo v nových vzdělávacích programech?

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. U, Řada pedagogická. 2005,
vol. 53, iss. U10, pp. [171]-178

ISBN 80-210-3891-8

ISSN 1211-6971

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/104567>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

KARLA BRÜCKNEROVÁ

MÁ TVŮRČÍ PSANÍ MÍSTO V NOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH? ¹

IS THERE A PLACE FOR CREATIVE WRITING IN THE NEW CURRICULA?

Úvod

Podíváme-li se přímo na aktuální verze jednotlivých rámcových vzdělávacích programů, zdá se, že pro tvůrčí psaní v těchto dokumentech místo nezbylo. Kromě nich tu jsou však ještě oficiální internetové stránky Výzkumného ústavu pedagogického (Podpůrné, 2004), které proklamují, že tvůrčí psaní má být pro učitele při tvorbě školních vzdělávacích programů podpůrným prostředkem. Jak si tuto úlohu máme představit?

Aby bylo možno odpovědět, bude nutné nejprve tvůrčí psaní vymezit a zmapovat, jakými způsoby se v českém vzdělávání uplatňuje v současnosti. Odtud bude možné odvodit, zda a jaký prostor může najít v nových kurikulárních dokumentech.

Vymezení pojmu tvůrčí psaní

Tvůrčí psaní (creative writing)² je obor mající své kořeny v angloamerické kultuře, kde mu je věnována pravděpodobně největší pozornost i v současnosti (Mánek, 2001). Je zde vyučováno na různých úrovních a s různým zaměřením od základního vzdělávání, přes středoškolské kurzy až po specializované magisterské programy. Z této pestrosti uplatnění se nutně odvíjí i rozkolísanost termínu,

¹ Příspěvek vychází z diplomové práce obhájené na Ústavu pedagogických věd FF MU v roce 2005.

² Samozřejmě můžeme mít i výhrady k samotnému slovnímu spojení, které termín tvoří. Můžeme se ptát, zda existuje něco jako psaní netvůrčí a naše zpochybnění zdůrazní i jistá módnost slov kreativní a tvořivý/tvůrčí, již je dnes hojně užíváno ke komerčním účelům. Nicméně soubor *tvůrčí psaní* se v českém kontextu ustálilo.

kteřá byla ostatně přenesena spolu s pojmem i do českého kontextu. Jednotliví autoři (např. Cempírek, 1996; Fišer, 2001; Studený, 2002) tedy pod tuto hlavičku dosazují například:

- tvořivou textovou činnost zaměřenou na rozvoj osobnosti,
- soubor technik a metod, které tuto činnost mohou navozovat,
- obor, který se zabývá teoretickými aspekty tvoření textu,
- aplikaci poznatků o tvoření textu a využití příslušných metod a technik v různých disciplínách (psychologie, management, didaktika, andragogika a podobně),
- studijní předmět vyučovaný na různých stupních škol a v rámci mimoškolního vzdělávání, jehož cílem může například tvůrčí rozvoj osobnosti nebo pomoc při psaní školních prací a esejí, či dokonce elitní rozvoj literárních talentů,
- didaktiku oboru, obsahující kromě specifických didaktických zásad i výše zmíněné techniky a metody v jejich systému.

Tuto nejednoznačnost do jisté míry potvrzuje i oficiální stránka Výzkumného ústavu pedagogického, kde se setkáme se dvěma definicemi tvůrčího psaní (Fišer, 2004):

„Jako **vědecký obor** se tvůrčí psaní teoreticky zabývá didaktikou tohoto oboru v oblastech pro různé studující (např. tvůrčí psaní pro žurnalisty, pro vědecké pracovníky, pro učitele, pro manažery, literární psaní apod.), dále teoretickými aspekty kreativity, rozvojem kreativity a kreativní osobnosti. Předmětem oboru jsou také techniky psaní, techniky vyhledávání témat a stimulace, techniky překonávání emocionálních nebo kognitivních blokad při psaní, techniky optimalizace textu a techniky tvůrčího myšlení a kreativního jednání vůbec.“

„Tvůrčí psaní jako **vyučovací předmět** je výchovně-vzdělávací činnost, kterou lze realizovat na všech stupních škol, v mimoškolní výchově i ve vzdělávání dospělých. Je to intelektuálně-předmětná činnost zaměřená na produkci textu jako něčeho nového, originálního, co poslouží např. k lepší komunikaci, ke snadnějšímu řešení problémů, je to tedy činnost veskrze pozitivní. Tvůrčí psaní je činnost formativní, která pozitivně ovlivňuje rozvoj osobnosti. Postupy a techniky tvůrčího psaní lze použít ve všech oblastech myšlenkového tvoření, ale také jako prostředky zábavy, emocionálního odreagování nebo přeladění.“

Tento text nemá ambici definovat tvůrčí psaní jako vědecký obor, ale bude na něj nahlížet (v souvislosti se svým zaměřením) jako na **součást edukačního procesu, jejímž cílem je rozvoj osobnosti prostřednictvím metodicky vedené a na proces zaměřené tvorby textů a jejich recepce.**

O **rozvoji osobnosti** hovoří definice proto, že jednotliví autoři (Fišer, 2001; Studený, 2002; Kožmín, 1995) uvádí různé soubory cílů, k nimž je možno prostřednictvím tvůrčího psaní směřovat. Společné všem však je, že se zdaleka nejedná jen o cíle rozvíjející studenty v racionální oblasti, ale že kdesi v jádru tvůrčího psaní je i potenciál rozvíjet sociální, emoční a volní stránku osobnosti.

Jako důležitá se rovněž jeví **zaměřenost na proces**. Tvůrčí psaní by nemělo být zaměřováno s tvorbou textu jako takovou, stejně tak, jako by například fyzic-

ky náročná aktivita v zážitkové pedagogice neměla být zaměňována s atletikou. V tvůrčím psaní samozřejmě texty vznikají, avšak cílem činnosti nemá být napsat „pěkný text“, tím méně napsat text, který bude kladně ohodnocen. Pro tvůrčí psaní je důležitý každý okamžik činnosti od přípravy na psaní a hledání témat přes jednotlivé fáze tvůrčího procesu až po prezentaci textu a přijímání i dávání zpětných vazeb. Zaměřenost na proces je podporována tvůrčí a podporující atmosféra ve skupině a postupně se odbourává rivalita a ostych.

Tvůrčí psaní jako vyučovací předmět

Zařazení *tvůrčího psaní* do povinné části kurikula je v současnosti v České republice spíše výjimkou, která má potvrdit profilaci školy (tak je tomu u Soukromého gymnázia Josefa Škvoreckého, Selicharová, 2003), avšak *tvůrčí psaní* v roli povinné či nepovinně volitelného předmětu se stává stále častějším jevem. Touto cestou se vydalo například Křesťanské gymnázium v Praze (Müllerová, 2004) či gymnázium v Příboru (Heraltová, 2004). Jejich výuky se ujímají větší češtináři a sama neexistence osnov i rozkolísanost v pojmání tvůrčího psaní napovídají, že náplň vyučovacích hodin se dosti různí (od tvorby školního časopisu přes přípravu na školní slohové úkoly po odborně vedené psaní poezie a prózy).

Na některých jiných školách probíhá seznámení s tvůrčím psaním formou jednorázových přednášek a seminářů – tak je to například u brněnského Gymnázia Matyáše Lercha (Školní, 1998) – či pořádáním placených kurzů, které probíhají na půdě školy (Šumanová, 2004).

Častěji než na školách středních se tvůrčímu psaní vyučuje na školách vysokých. Zdá se, že intenzivnější komunikace vysokých škol se zahraničím, nároky na často zadávané studentské písemné práce a systém volitelných seminářů vytváří pro tvůrčí psaní příhodnější podmínky³. Jako svébytnému předmětu je mu vyučováno například na filozofické fakultě⁴ a fakultě informatiky Masarykovy univerzity, Divadelní akademii múzických umění, Vysoké škole pedagogické v Hradci Králové, na filozofické fakultě Slezské univerzity a filozofické fakultě Ostravské univerzity.

Specifické místo mezi školami vysokými zaujímá Literární akademie (Soukromá škola Josefa Škvoreckého), kde „tvůrčí psaní představuje řídicí princip celého programu školy ve smyslu tvořivého, dialogického, kritického a činného přístupu“ a lze je studovat jako samostatný vysokoškolský obor na úrovni bakalářského i magisterského studia (Soukromá, 2004).

³ Dokonce se zde můžeme setkat s tvůrčím psaním aplikovaným na různé oblasti, jako například (z nabídky FF MU) „tvůrčí psaní a odborný text“, „tvůrčí psaní pro překladatele“, „tvůrčí psaní pro učitele“; hojně je též využíváno metod a technik tvůrčího psaní při výuce cizích jazyků.

⁴ Na FFMU pracuje přímo Ateliér tvůrčího psaní založený roku 1994 Z. Kožmínem a Z. Fišerem.

Tvůrčí psaní jako integrovaný prvek ve výuce⁵

Úlohu podpůrného prostředku pro učitele zastává tvůrčí psaní do jisté míry již nyní, protože kromě přímé výuky tvůrčího psaní jako předmětu se s jeho metodami a technikami můžeme setkat například v předmětu český jazyk a literatura, v cizích jazycích, v dramatické výchově, v projektovém vyučování a ve výuce inspirované programem Čtením a psaním ke kritickému myšlení (dále jen RWCT)⁶ jako s prostředky k plnění specifických cílů. V každém z těchto případů můžeme spatřovat jiné důrazy a podněty.

Z tradičních vyučovacích předmětů má tvůrčí psaní pravděpodobně nejbližší k **českému jazyku** a to jak kvůli podobným cílům, tak díky slohovému vyučování, jež je tvůrčímu psaní obsahově blízké. Přes tuto blízkost však není možno tvůrčí psaní se slohovou výchovou zaměřovat, jak o tom svědčí i následující tabulka.

Tabulka 1 Srovnání slohové výchovy a tvůrčího psaní

slohové vyučování	tvůrčí psaní
zaměřenost na výsledný produkt	zaměřenost na proces psaní
důraz na nápodobu struktury či funkce vybraných slohových útvarů (Sárközi, 2002b)	důraz na rozvoj kreativity a individuálního stylu
hodnocení většinou formou klasifikace text hodnotí učitel jako ten, kdo určuje normu	většinou slovní hodnocení k textu se vyjadřují členové pracovní skupiny
téměř výhradně individuální práce, počítá s komunikací žák – učitel	obsahuje i techniky skupinového psaní, počítá s komunikací pisatel – skupina
inspirací je většinou vzorový text	inspirace zážitkem, vzpomínkou, obrazem...
psaní předchází výklad o slohovém útvaru	psaní spojeno s prožitkem a hledáním adekvátního tvaru
zadání obsahuje často požadavek na slohový útvar výsledného textu	zadání často neobsahuje požadavek na slohový útvar výsledného textu
důraz na nácvik dovedností	důraz na rozvoj kompetencí

Tvůrčí psaní na pole slohové a literární výuky může vnést osvěžení novým pohledem na psaní jako takové. Službu prokazuje zejména při odbourávání blokád spojených se psaním, při hledání témat a množstvím postupů a metod jež vedou ke korekcím a závěrečným úpravám textů.

⁵ Jako integrovaný prvek se vyskytuje tvůrčí psaní i ve výchově mimo vyučování (např. v dramatických kroužcích či v zážitkové pedagogice). Kromě toho se však rychle rozvíjí i nabídka kroužků, kurzů a pobytových akcí, které jsou zaměřeny přímo na tvůrčí psaní.

⁶ Velké zobečnění, jehož se zde dopouštím, vychází z analýzy časopisů, didaktik a materiálů publikovaných učiteli jednotlivých oborů a zaměření. Podrobné pojednání včetně bibliografie obsahuje například oborová práce, z níž tento text vychází.

Stojí rovněž za zmínku, že jsou to převážně učitelé českého jazyka a literatury, kteří podporují či dokonce organizují vydávání školních časopisů⁷, které je pro studentskou literární tvořivost velkou podporou.

Ve výuce **cizích jazyků** tvůrčí psaní může posloužit jako argument proti zažitě představě, že umíme-li se v cizím jazyce vyjádřit ústně, jsme toho schopni také písemně. Existují přesvědčivé empirické doklady (Fišer, 2005) o tom, že zavedení tvůrčího psaní do hodin angličtiny zvýšilo zájem studentů o předmět a významně se projevílo i na sebevědomí a pohotovosti při produkci textů mluvených i psaných.

V **dramatické výchově** je tvůrčího psaní využíváno poměrně často, což dokládá i J. Valenta, který řadí „metody graficko-písemné“ mezi pět základních skupin metod dramatické výchovy (Valenta, 1998, s.79). Umělecký text zde bývá východiskem, k jehož rozkrývání se lekce vztahuje, ale zároveň je to často tvorba textů, která lekci zvolňuje, vede k reflexi, nebo ji dokonce ve zpětnovazební části uzavírá. Při uplatňování tvůrčího psaní je v dramatické výchově kladen důraz na rozvoj tvořivosti, schopnosti vnímat specifika literárního artefaktu a jeho komunikační potenciál. Navíc skupinová práce při tvorbě textů, jejich interpretaci a dalším zpracovávání rozvíjí schopnost spolupracovat, jakož i další složky kompetence sociální a interpersonální.

Projektové vyučování s sebou do české školy přináší tvůrčí psaní poměrně velmi často⁸. Prostřednictvím psaní jsou žáci motivováni, opakují si látku nebo prokazují nabyté vědomosti. Daleko častěji se ale v projektech setkáváme – a to je poněkud jiný typ situací – s psaním jako s pracovním nástrojem, pomocí kterého se činnost posouvá ku předu; jím (zpětnými vazbami) zefektivňujeme činnost týmu nebo formulujeme výstupy, třeba prezentaci celé (snad i několikaměsíční) práce. A to jsou přece role a funkce, ve kterých se psaní vyskytuje v mimoškolním světě! Pokud je tedy jedním ze tří hlavních cílů, k nimž má (gymnaziální) vzdělávání směřovat „vytvářet u žáků předpoklady pro celoživotní učení, připravit je pro další studium a pro uplatnění v pracovním životě“ (Pilotní, 2004, str.6), zdá se, že tvůrčí psaní má co nabídnout.

Program **RWCT** ovlivňuje výuku zejména skrze vzdělávání učitelů, jež vybavuje mimo jiné i množstvím metod a technik, které psaní využívají specifickým způsobem. Mnohé z technik⁹ mají učit žáky vnímat probíraná témata (a svět kolem sebe) z různých perspektiv, zaujímat k nim různé postoje, a tím brát na vědomí pestrost skutečnosti, o níž se učí. Důraz je kladen na vnímání struktury pojmů a jejich vzájemných i vnitřních souvislostí. Aktivní přístup je jedním z hlavních cílů, ke kterým RWCT (a snad i smysluplná edukace vůbec) směřuje. Učí nejen informace přijímat, ale zároveň se k nim kriticky stavět, klást otáz-

⁷ Na českých školách vzniká školních časopisů poměrně velké množství; jen do internetové soutěže Freinet se v roce 2003 přihlásilo 19 časopisů středoškolských a 109 časopisů ze základních škol. Kromě „papírové formy“ vznikají i časopisy internetové, některé z nich mají dokonce obě varianty (Sárközi, 2004a).

⁸ Srov. např. projekty publikované ve sborníku Pohledy (Valenta, 1993).

⁹ Některé z nich je možno nalézt v projektech publikovaných v knize napsané učiteli a lektory RWCT (Rutová, 2003) nebo v časopise Kritické listy.

ky a hledat argumenty či řešení, usouvztažňovat nové informace k dosavadnímu poznání a získat návyk aktivního (vědomě vedeného) přístupu ke světu.

Každá ze zmíněných cest k integraci tvůrčího psaní odkrývá poněkud jinou stránku jeho potenciálu. O užívání tvůrčího psaní v každé z nich svědčí zkušenosti mnoha učitelů a zdá se, že užívání metod a technik tvůrčí práce s textem v české škole stále přibývá. Můžeme se tedy vrátit k původní otázce: jaké je její místo v *nových* vzdělávacích programech?

Tvůrčí psaní a klíčové kompetence RVP

Ať již právě probíhající diskuse ovlivní nové verze RVP či nikoliv, můžeme předpokládat, že v souladu s Bílou knihou (Národní, 2001) zůstane položen i v konečných verzích důraz na rozvoj klíčových kompetencí. Podívejme se proto nyní na společné kompetence RVP ZV i RVP GV a shrňme na základě zmíněných zkušeností s tvůrčím psaním v českém prostředí možnosti využití tvůrčího psaní při rozvoji každé z nich.

Při rozvoji **kompetence učit se učit** může tvůrčí psaní napomáhat metodami a technikami, které učí žáky aktivně číst, třídít informace, hledat mezi nimi souvislosti, propojovat je s dosavadním poznáním a spontánně archivovat ty, které vyhodnotí jako důležité. Tvůrčí psaní vede jednotlivé žáky k samostatnému používání těch technik psaní, které právě jim usnadňují učení a pomáhají s jeho rozvržením. Psaní zároveň usnadňuje kontrolu průběžného plnění, čímž napomáhá diagnostice případných obtíží i rozvoji schopnosti hodnocení.

K rozvoji **Kompetence řešit problémy** je možno přistupovat v tvůrčím psaní z různých úhlů. Jako nejpřímochařejší se budou pravděpodobně jevit techniky přebírané z manažerské oblasti (např. brainwriting s jeho nejrůznějšími obměnami), za zdánlivě odtažitější pak veliký soubor technik tvůrčího psaní vedoucí k rozvoji tvořivosti. Mezi těmito póly stojí metody a techniky usnadňující plánování práce a ty, které učí žáky vidět téma, situaci či problém z různých úhlů (odlišná role, myšlenkový postup či cíl), a tím se přibližovat k řešení či pochopení. Psaní dá nadto vyniknout logické nesrovnalosti a nutí ujasňovat si argumenty. Myšlenky, které bezděčně automaticky přijímáme, jsou často právě při psaní odhaleny.

Komunikativní kompetence je s tvůrčím psaním propojena velmi úzce, neboť samotná tvorba textu komunikaci předpokládá. Tvůrčí psaní nerozvíjí pouze úroveň písemné komunikace, ale i komunikace ústní, a to nejen proto, že tyto dvě schopnosti spolu do značné míry souvisí, ale také proto, že při vyučování tvůrčího psaní se jen nepíše, ale nedílnou součástí jsou také diskuse nad texty, rozhovory, korektury, prezentace či dramatizace, které se na psaný kód neomezují. Tvůrčí psaní umožňuje studentům vyzkoušet si „nanečisto“ množství komunikačních situací a dozvědět se, jak jejich konkrétní komunikační akty působí na ostatní. Vychovává tak nejen ke tvořivé, situaci a komunikačnímu cíli přiměřené produkci textů mluvených a psaných, ale také k jejich pečlivé a citlivé recepci.

S tím velmi úzce souvisí prohlubování **sociální a interpersonální kompetence**, k němuž navíc může tvůrčí psaní přispět jako podpůrný prostředek v budování tolerantního a tvořivého klimatu ve třídě, jež dle svědectví učitelů (Kožmín, 1995; Cempírek, 1996; Rysová, 2000) po čase s tvůrčím psaní do třídy přichází.

Na rozvoji své **občanské kompetence** mohou žáci pracovat zejména při užívání jednotlivých metod a technik tvůrčího psaní zaměřených na témata s touto kompetencí související. Kromě toho je psaní povede k aktivní a tvořivé práci s informacemi, ke vnímání kulturních hodnot zprostředkovaných literaturou a ke schopnosti reflexe a sebereflexe.

Místo závěru aneb Místo tvůrčího psaní v ŠVP

I když texty RVP tvůrčí psaní přímo nezmiňují, školní vzdělávací programy je mohou zařadit do kurikula jako svébytný předmět, a využít tak plně potenciálu, jež v sobě vzhledem k rozvoji klíčových kompetencí skrývá.

Mimo to může tvůrčí psaní efektivně působit na škole v roli vymezené VÚP jako „podpůrný prostředek pro učitele“. Jednotlivé metody a techniky budou procházet všemi předměty i projekty tak, aby vytvářely na školách tvořivé klima a napomáhaly k efektivnímu rozvoji žáků i pedagogů.

Navíc rychle se rozvíjející nabídka na trhu volnočasových aktivit a v soukromém školství napovídá, že zavedení tvůrčího psaní do ŠVP bude dobrým tahem i pro zvýšení atraktivity školy.

LITERATURA

- CEMPÍREK, Jaroslav. Tvůrčí psaní na gymnáziu. *Český jazyk a literatura*, 1996, roč. 46, č. 56, s. 119–124.
- DVOŘÁK, Jan (ed). *Psaní jako sebevyjádření*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001, s. 5–30. ISBN 80–7041–316–6.
- FIŠER, Zbyněk (ed). Tvůrčí psaní – klíčová kompetence na vysoké škole: sborník příspěvků z mezinárodní konference uskutečněné ve dnech 21. až 23. října 2005 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Brno: Doplněk, 2005, s. 184. ISBN 1081–293–2005.
- FIŠER, Zbyněk. Definice pojmu tvůrčí psaní. Praha: [online] Výzkumný ústav pedagogický, 2004, nestr. [cit. 1. 12. 2005]. Dostupné z: <<http://vuppraha.cz/index.php?op=sections&sid=115>>.
- FIŠER, Zbyněk. *Tvůrčí psaní*. Brno: Paido, 2001, s. 164. ISBN 80–85931–99–0
- GRECMANOVÁ, Helena, URBANOVSKÁ, Eva, NOVOTNÝ, Petr. Podporujeme aktivní myšlení a samostatné učení žáků. Olomouc: Hanex, 2000. 159 s. ISBN 80–85783–28–2.
- HERALTOVÁ, Jarmila. *Volitelné předměty*. [online] Příbor: Masarykovo gymnázium, 2004, nestr. [cit. 18.10.2004]. Dostupné z: <<http://www.gypri.cz/cesky/volite.php3>>.
- MÁNEK, Bohuslav. Tvůrčí psaní v současné angloamerické kultuře. In DVOŘÁK, Jan (ed). *Psaní jako sebevyjádření*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001, s. 61–71. ISBN 80–7041–316–6.
- MÜLLEROVÁ, Kamila. *Charakteristika školy*. [online] Praha: Křesťanské gymnázium, 2004, nestr. [cit. 18.10.2004]. Dostupné z: <http://skolstvi.cirkev.cz/katalog_db.html?a=s&id=36>.
- Pilotní verze RVP GVV*. [online] Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, s. 107 [cit. 18.11.2003]. Dostupné z: <<http://vuppraha.cz/index.php?op=sections&sid=200>>.
- Podpůrné prostředky pro učitele*. [online] Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, nestr. [cit. 20.11.2004]. Dostupné z: <<http://www.vuppraha.cz/index.php?op=sections&sid=103>>.

- Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání* [online] Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, s. 113 [cit.18.11.2004]. Dostupný z: <http://www.vuppraha.cz/index.php?op=section_s&sid=208>.
- RUTOVÁ, Nina., ed. *Učím s radostí: zkušenosti, lekce, projekty*. Praha: Agentura STROM, 2003, s. 237. ISBN 80–86106–09–8.
- RYSOVÁ, Květa. Tvůrčí psaní na ZŠ. *Český jazyk a literatura*, 2000, roč. 50, č. 5□6, s. 126–136.
- SÁRKÖZI, Radek . FREINET – soutěž školních časopisů. [online] Kladno, AISIS, 2004 [cit.5.11.2004]. Dostupné z: <<http://www.muynet.cz/CAS/default.aspx?a=0&prmKod=PGCZ.830.917.2214>>.
- SÁRKÖZI, Radek. *TVŮRČÍ PSANÍ ve škole (1) – Tricet spisovatelů ve třídě?* [online] Brno: CP Books, a. s. , 2002, nestr. [cit.18.10.2004]. Dostupné z: <<http://www.ceskaskola.cz/Ceskaskola/Ar.asp?ARI=100878&CAI=2125&EXPS=%22TV%D9R%C8%CD%2A%22+AND+%22PSAN%CD%2A%22>>.
- SELICHAROVÁ, Marta. *O studiu na soukromém gymnázium a Literární akademii* [online]. Praha: Tiscali, 2003, nestr. [cit.18.10.2004]. Dostupné z: <http://www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_040305.707223.html>.
- Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého: Studijní programy*. [online] Praha: Literární akademie, 2004, nestr. [cit.18.10.2004]. Dostupné z: <<http://www.lit-akad.cz/stranky/studprog.htm>>.
- STUDENÝ, Jiří. *Drama jazyka: Teorie a praxe tvůrčího psaní*. [online]. Hradec Králové: Jiří Studený, 2002, s. 104. [cit.18.10.2004]. Dostupné z: <<http://www.sweb.cz/JiriStudený>>.
- Školní rok na GML*. [online]Brno: Gymnázium Matyáše Lercha, 1998, nestr. [cit.18.10.2004]. Dostupné z: <<http://www.gml.cz/kal98.htm>>.
- VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Agentura STROM, 1998, s. 279. ISBN 80–7168–603–4.
- VALENTA, Josef (ed). *Pohledy*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993, s. 30. ISBN 80–7068–066–0.

SUMMARY

The article tries to answer the question whether creative writing is welcome in the new curricular documents and their fulfilment. The history of creative writing is outlined, both as a teaching subject itself and as an integrated element in subjects like Czech language & literature, foreign languages, drama, project teaching, and as part of the programme called *Reading and Writing to Critical Thinking*. Within this framework the applications of creative writing in the development of key competences, as defined by the *Framework Educational Programmes*, are summarized.